

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 3. augustā

Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

rīcības sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 117/2020), kuru iesniedzis divdesmit viens Saeimas deputāts: Anda Čakša, Inese Lībiņa-Egnere, Ainars Latkovskis, Rihards Kozlovskis, Ojārs Ēriks Kalniņš, Andrejs Judins, Atis Lejiņš, Arvils Ašeradens, Daniels Pavļuts, Artūrs Toms Plešs, Dace Bluķe, Mārtiņš Šteins, Mārtiņš Staķis, Mārtiņš Bondars, Inese Voika, Marija Golubeva, Dace Rukšāne-Ščipčinska, Vita Anda Tērauda, Inese Ikstena, Andris Skride un Ilmārs Dūrītis (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt:

1.1. Eiropas Padomes 2011. gada 11. maija Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (turpmāk – Stambulas konvencija) 3. panta “c” punktu, 4. panta 3. punktu un 12. panta 1. punktu par neatbilstošu Satversmes ievadam, 1., 99. un 110. pantam;

1.2. Stambulas konvencijas 4. panta 4. punktu par neatbilstošu Satversmes 91. pantam;

1.3. Stambulas konvencijas 14. pantu par neatbilstošu Satversmes 112. pantam.

2. Stambulas konvencijas 3. panta "c" punkts noteic, ka ar terminu "sociālais dzimums" tiek saprastas sociālās lomas, uzvedība, nodarbošanās un īpašības, ko konkrēta sabiedrība uzskata par atbilstošām sievietēm un vīriešiem.

Stambulas konvencijas 4. panta 3. punkts nosaka: "Konvencijas dalībvalstis garantē to, ka, īstenojot šīs Konvencijas noteikumus, it īpaši veicot vardarbības upuru tiesību aizsardzības pasākumus, nenotiek nekāda diskriminācija neatkarīgi no tā, vai šādas diskriminācijas pamatā ir dzimums, sociālais dzimums, rase, ādas krāsa, valoda, reliģiskā pārliecība, politiskie vai citi uzskati, nacionālā piederība, sociālā izcelsme, piederība mazākumtautībai, īpašums, izcelšanās, dzimumorientācija, dzimuma identitāte, vecums, veselības stāvoklis, invaliditāte, ģimenes stāvoklis, migranta vai bēgļa statuss vai cits statuss."

Stambulas konvencijas 4. panta 4. punkts noteic, ka saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem par diskrimināciju netiek uzskatīti īpašie pasākumi, kas vajadzīgi, lai novērstu ar dzimumu saistītu vardarbību un aizsargātu sievietes no šādas vardarbības.

Savukārt Stambulas konvencijas 12. panta 1. punkts paredz, ka konvencijas dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai veicinātu izmaiņas sociālās vides un kultūras noteiktajos sieviešu un vīriešu uzvedības modeļos nolūkā izskaust aizspriedumus, paražas, tradīcijas un jebkādu citu praksi, kuras pamatā ir ideja par sieviešu nepilnvērtību vai par sieviešu un vīriešu lomām, kas padarītas par stereotipiem.

Stambulas konvencijas 14. pants paredz:

"1. Konvencijas dalībvalstis attiecīgos gadījumus veic vajadzīgos pasākumus, lai visu izglītības līmeņu mācību programmās iekļautu mācību vielu par tādiem jautājumiem kā sieviešu un vīriešu līdztiesība, tādas dzimumu sociālās lomas, kas nav padarītas par stereotipiem, savstarpējā cieņa, nevardarbīga konfliktu atrisināšana savstarpējās attiecībās, ar dzimumu saistīta vardarbība pret sievietēm un tiesības uz personas integritāti, un lai šī mācību viela būtu pielāgota audzēkņu spēju attīstības līmenim.

2. Konvencijas dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai 1. daļā minēto principu ieviešanu veicinātu ikdienējās izglītības ieguves vietās, kā arī sporta, kultūras un atpūtas vietās un plašsaziņas līdzekļos.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā Saeimas deputātu pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 2. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par Latvijas parakstīto vai noslēgto starptautisko līgumu (arī līdz attiecīgo līgumu apstiprināšanai Saeimā) atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 3. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu par Latvijas parakstīto vai noslēgto starptautisko līgumu (arī līdz attiecīgo līgumu apstiprināšanai Saeimā) atbilstību Satversmei ir ne mazāk kā divdesmit Saeimas deputātiem.

Pieteikumu ir parakstījis divdesmit viens 13. Saeimas deputāts. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikumam ir jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikumā ir norādīts pieteikuma iesniedzējs, institūcija, kas izdevusi apstrīdētās normas, un prasījums Satversmes tiesai. Pieteikuma iesniedzējs ir sniedzis lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu par Stambulas

konvencijas 3. panta "c" punkta, 4. panta 3. punkta, 12. panta 1. punkta iespējamo neatbilstību Satversmes ievadam, 1., 99. un 110. pantam, par Stambulas konvencijas 4. panta 4. punkta iespējamo neatbilstību Satversmes 91. pantam, kā arī par šīs konvencijas 14. panta iespējamo neatbilstību Satversmes 112. pantam.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu "Par Eiropas Padomes 2011. gada 11. maija Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu 3. panta "c" punkta, 4. panta 3. punkta un 12. panta 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes ievadam, 1., 99. un 110. pantam, 4. panta 4. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam un 14. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 112. pantam" pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 117/2020), kuru iesniedzis divdesmit viens Saeimas deputāts.

2. Uzaicināt institūciju, kuras uzdevumā tika parakstīta Eiropas Padomes 2011. gada 11. maija Konvencija par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu, – Ministru kabinetu – **līdz 2020. gada 5. oktobrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētāja

Ineta Ziemele